

ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2010 – ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2011

Αναφορά στο Έργο της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής

Αύγουστος 2010 – Αύγουστος 2011

Η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), το τελευταίο δωδεκάμηνο, έχοντας ως πρωταρχικό στόχο την ενδυνάμωση της αξιοπιστίας των επίσημων στατιστικών της Χώρας και την επανάκτηση της εμπιστοσύνης των χρηστών, σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, στις εν λόγω στατιστικές και στην ΕΛΣΤΑΤ ως την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία (National Statistical Institute—κατά την έννοια του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 223/2009), προχώρησε με σημαντικά βήματα μπροστά.

Οι βασικοί άξονες πάνω στους οποίους κινήθηκε ήταν:

- α) Η βελτίωση της ποιότητας και αξιοπιστίας των στατιστικών μέσω της απαρέγκλιτης εφαρμογής του Κώδικα Ορθής Πρακτικής των Ευρωπαϊκών Στατιστικών, με αναδόμηση των διαδικασιών και της γενικότερης προσέγγισης στην παραγωγή των στατιστικών.
- β) Η έμφαση στη χρηστή διακυβέρνηση της Στατιστικής Υπηρεσίας στις λειτουργίες και διαχείριση της, με βάση ένα σύστημα κανόνων που βελτιώνει και την αποτελεσματικότητα των στατιστικών εργασιών.
- γ) Η στενότερη συνεργασία με τους χρήστες των στατιστικών στοιχείων και η ανταπόκριση στις ανάγκες τους, καθώς και ο συντονισμός και η συνεργασία με άλλους παραγωγούς στατιστικών δεδομένων με σκοπό τη βελτίωση των στατιστικών.
- δ) Η εντατική συνεργασία και ανάληψη δράσεων μέσα στην Ευρωπαϊκή και διεθνή στατιστική κοινότητα.

Η ΕΛΣΤΑΤ εφαρμόζει το Κοινό Συνολικό Σχέδιο Δράσης για τις Ελληνικές Στατιστικές (Joint Overall Statistical Greek Action Plan). Το Σχέδιο Δράσης καταρτίστηκε, μέσα στο 2010, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Commission) και τις Ελληνικές Αρχές, με βάση τα πορίσματα της Έκθεσης του Ιανουαρίου 2010 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το δημόσιο έλλειμμα και το χρέος της Ελλάδος και με σκοπό την αντιμετώπιση των αδυναμιών των ελληνικών δημοσιονομικών στατιστικών και την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στις στατιστικές της Ελλάδος, γενικότερα. Οι δράσεις του σχεδίου εκτελούνται σε πολύ στενή συνεργασία με τη Eurostat και με κορυφαίους εμπειρογνώμονες του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος.

Ως αποτέλεσμα των ενεργειών της ΕΛΣΤΑΤ, το χρόνο που πέρασε, καταγράφεται μία πολύ ισχυρή ανάκαμψη της αξιοπιστίας των ελληνικών στατιστικών και έχουν γίνει μεγάλα βήματα για να κερδηθεί η εμπιστοσύνη της Eurostat, των άλλων Εθνικών Στατιστικών Υπηρεσιών στο Ευρωπαϊκό Στατιστικό Σύστημα, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και άλλων διεθνών εταίρων, καθώς και των παγκόσμιων αγορών, με πολλές διεθνείς αναγνωρίσεις για το γεγονός αυτό. Έχει επιτευχθεί, ουσιαστικά, η αναγνώριση της ΕΛΣΤΑΤ ως Υπηρεσίας στην οικογένεια του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος.

A. Βελτίωση της ποιότητας και αξιοπιστίας των στατιστικών

Η ΕΛΣΤΑΤ προέβη σε ένα σημαντικό αριθμό ενεργειών για τη βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων στατιστικών, στο πλαίσιο υλοποίησης των δράσεων του Κοινού Συνολικού Σχεδίου Δράσης για τις Ελληνικές Στατιστικές.

Σημαντικές ενέργειες και επιτεύγματα:

- Ριζικός ανασχηματισμός των διαδικασιών και της γενικότερης προσέγγισης για την κατάρτιση των δημοσιονομικών στατιστικών—του ελλείμματος και του χρέους—σύμφωνα με:
 - την αυστηρή τήρηση των αρχών του Κώδικα Ορθής Πρακτικής των Ευρωπαϊκών Στατιστικών (με έμφαση στην αρχή της επαγγελματικής ανεξαρτησίας, στην αρχή της διασφάλισης της ποιότητας και στην αρχή της αμεροληψίας και της αντικειμενικότητας),
 - τα πορίσματα της Έκθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (1/2010),
 - τους κανόνες του Ευρωπαϊκού Συστήματος Εθνικών Λογαριασμών (ESA 95).
- Δημοσίευση, χωρίς επιφυλάξεις από τη Eurostat, δυο συνεχείς φορές—το Νοέμβριο 2010 και τον Απρίλιο 2011—των ετήσιων ελληνικών δημοσιονομικών στατιστικών (για τα έτη 2006 – 2010), μετά από χρόνια αντίθετης πρακτικής.
- Κατάρτιση μητρώου των φορέων, επιχειρήσεων και οργανισμών που ταξινομούνται στη Γενική Κυβέρνηση με βάση τα κριτήρια του ESA 95 και δημοσίευση του στο διαδίκτυο.
- Αναβάθμιση των ερωτηματολογίων για τη συλλογή δεδομένων (ετήσιων, τριμηνιαίων, μηνιαίων) από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.
- Ανάπτυξη εφαρμογών διαδικτύου για τη διαβίβαση των στοιχείων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, όπως των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης, των δημόσιων νοσοκομείων, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών), των κρατικών επιχειρήσεων, των ΝΠΔΔ και των ΝΠΙΔ εκτός προϋπολογισμού.
- Εκπαίδευση στατιστικών ανταποκριτών των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης στην ορθή παροχή των αναγκαίων πρωτογενών δεδομένων, μέσω των ανανεωμένων ερωτηματολογίων και των νέων τρόπων συλλογής δεδομένων.
- Υπογραφή πρωτοποριακών, και για την Ευρωπαϊκή Ένωση, μνημονίων συνεργασίας με όλα τα Υπουργεία, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και την Τράπεζα της Ελλάδος, για τη διασφάλιση διαφανούς, έγκυρης και έγκαιρης παραγωγής των δημοσιονομικών στατιστικών.
- Επανυπολογισμός τριμηνιαίων δημοσιονομικών στατιστικών στοιχείων, για το έτος 2009 και εφεξής, χρησιμοποιώντας δεδομένα από πρωτογενείς πηγές και με πλήρως εναρμονισμένη μεθοδολογία με το ESA 95, ώστε να αποτυπώνεται έγκυρα η δημοσιονομική εξέλιξη από τρίμηνο σε τρίμηνο.
- Εξέταση της ανάγκης αναθεώρησης των ετήσιων εθνικών λογαριασμών (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν—ΑΕΠ) 2000 – 2010 μέχρι το Σεπτέμβριο 2011, σε στενή συνεργασία με τη Eurostat.
- Βελτίωση της ποιότητας των περιφερειακών λογαριασμών (ΑΕΠ) και εφαρμογή προγράμματος ολοκλήρωσης της αναβάθμισης των στατιστικών στοιχείων μέχρι το Δεκέμβριο 2011, σε στενή συνεργασία με τη Eurostat.
- Βελτίωση της ποιότητας των στατιστικών εξωτερικού εμπορίου και εκκίνηση εφαρμογής προγράμματος περαιτέρω εκσυγχρονισμού του συστήματος συλλογής και επεξεργασίας των στοιχείων, καθώς και της συνεργασίας με άλλους φορείς, μέχρι τα μέσα του 2012.
- Σημαντική ενίσχυση και επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού της αρμόδιας Διεύθυνσης της ΕΛΣΤΑΤ, η οποία είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση των δημοσιονομικών στατιστικών και των εθνικών λογαριασμών της Χώρας.

- Διενέργεια Έρευνας Κάλυψης της Απογραφής Πληθυσμού – Κατοικιών 2011, σε ένα μεγάλο και αντιπροσωπευτικό δείγμα 20.000 νοικοκυριών από όλη τη Χώρα, για την εκτίμηση της πληρότητας και ποιότητας των συλλεγέντων, από την Απογραφή, στοιχείων, μέχρι επίπεδο Δήμου (Πρόγραμμα Καλλικράτης).
- Χρησιμοποίηση οπτικών αναγνώστων και αυτοματοποιημένων ελέγχων για την επεξεργασία των στοιχείων της Απογραφής Γεωργίας – Κτηνοτροφίας.
- Εκκίνηση δράσεων για τη βελτίωση της ποιότητας των στατιστικών των επιχειρήσεων μέσω της χρήσης διοικητικών δεδομένων. Διοργάνωση, το Νοέμβριο 2010, συνάντησης εργασίας (workshop) με διεθνή συμμετοχή.
- Νέο σύστημα προγραμματισμού και παρακολούθησης της πορείας των στατιστικών ερευνών και εργασιών της ΕΛΣΤΑΤ (με ανάπτυξη μηχανογραφικής εφαρμογής), με σκοπό την έγκαιρη και με υψηλότερη ποιότητα εκπλήρωση των ευρωπαϊκών και εθνικών υποχρεώσεων.
- Ταυτόχρονη, ισότιμη πρόσβαση όλων των χρηστών, χωρίς εξαίρεση, στα στατιστικά στοιχεία.

Β. Χρηστή διακυβέρνηση, με βάση ένα σύστημα κανόνων

Με βάση την αρχή ότι δεν μπορεί να υπάρξει αειφόρος παραγωγή αξιόπιστων στατιστικών, καταρτισμένων σύμφωνα με τους στατιστικούς κανόνες και πρότυπα, όταν δεν ακολουθούνται κανόνες σε κάθε λειτουργία της Στατιστικής Υπηρεσίας, δόθηκε μεγάλη έμφαση στην εφαρμογή κανόνων και στη διαφάνεια στις λειτουργίες και στη διαχείριση της Υπηρεσίας. Αυτό αναμένεται να επηρεάσει θετικά την ποιότητα της στατιστικής παραγωγής, η οποία είναι συνάρτηση της διαφάνειας των διαχειριστικών διαδικασιών (π.χ. επιλογής Ιδιωτών Συνεργατών σε έρευνες) που ακολουθούνται στην Υπηρεσία.

Σημαντικές ενέργειες και επιτεύγματα:

- Επιλογή των οργάνων διενέργειας των Γενικών Απογραφών Κτιρίων και Πληθυσμού – Κατοικιών (Απογραφέν και Τομεαρχών), με διαφανείς διαδικασίες και αξιοκρατικά κριτήρια.
- Δημιουργία ηλεκτρονικού μητρώου Ιδιωτών Συνεργατών, που χρησιμοποιούνται από την ΕΛΣΤΑΤ για τη συλλογή στατιστικών στοιχείων σε δεκάδες στατιστικές έρευνες ετησίως, κι ενός συστήματος κατάταξης των Ιδιωτών Συνεργατών, με βάση κανόνες, διαφανείς διαδικασίες, αμεροληψία και αξιοκρατικά κριτήρια.
- Εξορθολογισμός των αμοιβών που λαμβάνουν οι Ιδιώτες Συνεργάτες της ΕΛΣΤΑΤ με βάση τα ερωτηματολόγια των στατιστικών ερευνών που συμπληρώνουν, καθώς και δημιουργία συστήματος κανόνων στην ανάθεση ερευνών στους Ιδιώτες Συνεργάτες.
- Υποβολή πλήρους φακέλου για τη διαχειριστική επάρκεια της ΕΛΣΤΑΤ.

Γ. Στενότερη συνεργασία με παραγωγούς και χρήστες στατιστικών στοιχείων

Βασικό μέλημα της ΕΛΣΤΑΤ είναι η παραγωγή στατιστικών προσαρμοσμένων στις ανάγκες και απαιτήσεις των χρηστών, σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, καθώς και η συνεργασία με εθνικούς φορείς που συλλέγουν και παράγουν στατιστικά στοιχεία, και ο συντονισμός των δραστηριοτήτων τους, με στόχο τη βελτίωση της στατιστικής παραγωγής μέσα στο Ελληνικό Στατιστικό Σύστημα.

Σημαντικές ενέργειες και επιτεύγματα:

- Συγκρότηση και λειτουργία του Συμβουλίου του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος, στο οποίο εκπροσωπούνται φορείς που ασχολούνται με στατιστικές έρευνες, μελέτες και αναλύσεις, οι εθνικές Αρχές του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος που είναι υπεύθυνες για την ανάπτυξη, παραγωγή και διάδοση Ευρωπαϊκών Στατιστικών, η Eurostat και ο Σύλλογος Εργαζομένων στην ΕΛΣΤΑΤ.
- Κατάρτιση ετήσιου στατιστικού προγράμματος εργασιών της ΕΛΣΤΑΤ, για το 2011, και τριετούς προγράμματος εργασιών του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος (2011 – 2013), τα οποία απευθύνονται, κυρίως, στους χρήστες των στατιστικών.
- Επανασχεδιασμός του συστήματος και της τεχνολογίας δημοσίευσης των Δελτίων Τύπου που εκδίδει η ΕΛΣΤΑΤ, ώστε να διασφαλίζεται η ταυτόχρονη, ισότιμη και έγκαιρη πρόσβαση των χρηστών στα στατιστικά στοιχεία, και η αναβάθμιση του περιεχομένου των Δελτίων, ώστε να βελτιωθεί η ενημερωτική τους αξία.
- Διοργάνωση από την ΕΛΣΤΑΤ, τον Οκτώβριο 2010, του πρώτου Συνεδρίου Χρηστών.
- Διοργάνωση από την ΕΛΣΤΑΤ, το Δεκέμβριο 2010, Ημερίδας για τις Στατιστικές Φτώχειας και Κοινωνικού Αποκλεισμού.
- Υπογραφή μνημονίου συνεργασίας με το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, για την ανάπτυξη Συστήματος Λογαριασμών Υγείας.
- Δημιουργία και προβολή στο διαδίκτυο της Ψηφιακής Βιβλιοθήκης της ΕΛΣΤΑΤ, η οποία περιλαμβάνει 3.443 βιβλία και περιοδικά, και 6 άτλαντες, με χρονολογίες που ξεκινούν από το 1859.

Δ. Εντατική συνεργασία και ανάληψη δράσεων μέσα στην Ευρωπαϊκή και διεθνή στατιστική κοινότητα

Η ΕΛΣΤΑΤ στοχεύει να αποτελεί ενεργό μέλος του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος, συνδράμοντας ουσιαστικά στις εργασίες του και συμβάλλοντας στην εξέλιξή του, και να βρει τη θέση που της αρμόζει στη διεθνή στατιστική κοινότητα. Στο πλαίσιο αυτό, τη χρονιά που πέρασε, η ΕΛΣΤΑΤ έδωσε μεγάλη έμφαση στην άριστη συνεργασία με τη Eurostat και τις άλλες Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπως, επίσης, και με τις Εθνικές Στατιστικές Υπηρεσίες των υπόλοιπων Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σημαντικές ενέργειες και επιτεύγματα:

- Συνδιοργάνωση από την ΕΛΣΤΑΤ και το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής και Οικονομικών Μελετών της Γαλλίας (INSEE), τον Ιούνιο 2011, διάσκεψης με θέμα: «Κώδικας Ορθής Πρακτικής των Ευρωπαϊκών Στατιστικών και ενδυνάμωση της αξιοπιστίας των επίσημων στατιστικών», με τη συμμετοχή ανώτατων στελεχών της Eurostat και Ευρωπαϊκών Στατιστικών Υπηρεσιών, μελών της πολιτικής ηγεσίας και της ανώτερης δημόσιας διοίκησης της Χώρας, εκπροσώπων των κοινωνικών εταίρων, μελών του Συμβουλίου του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος και υψηλόβαθμων στελεχών της ΕΛΣΤΑΤ.
- Ανάληψη από την ΕΛΣΤΑΤ της διοργάνωσης, το Μάιο 2012 στην Αθήνα, του Διεθνούς Συνεδρίου «Ποιότητα και Μεθοδολογία των Στατιστικών», το οποίο έχει καθιερωθεί σε Ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο ως η παραδοσιακή συνάντηση στατιστικών, ακαδημαϊκών και εκπροσώπων εθνικών και διεθνών φορέων και Οργανισμών που ασχολούνται, κυρίως, με θέματα ποιότητας στατιστικών.

Ε. Θέματα στατιστικής παραγωγής

● Διενέργεια Απογραφών Γεωργίας – Κτηνοτροφίας, Κτιρίων και Πληθυσμού – Κατοικιών.

Στο πλαίσιο των προγραμματισμένων τακτικών ερευνών της, η ΕΛΣΤΑΤ διενήργησε τρεις πολύ σημαντικές απογραφικές έρευνες, οι οποίες διεξάγονται ανά δεκαετία και αποτελούν τη βάση για τη χάραξη Εθνικών και Κοινοτικών πολιτικών: την Απογραφή Γεωργίας – Κτηνοτροφίας, την Απογραφή Κτιρίων και την Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών.

Σκοπός της Απογραφής Γεωργίας – Κτηνοτροφίας είναι η καταγραφή όλων των γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων της Χώρας και η συλλογή στοιχείων για τη διάρθρωσή τους και την απασχόληση του πληθυσμού σε αυτές. Τα αποτελέσματά της αναμένεται να δημοσιευθούν μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους.

Σκοπός της Απογραφής Κτιρίων είναι η συλλογή στατιστικών στοιχείων για τον οικοδομικό πλούτο της Χώρας.

Σκοπός της Απογραφής Πληθυσμού – Κατοικιών είναι η συγκέντρωση στοιχείων για τα δημογραφικά, οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού, τη σύνθεση των νοικοκυριών και τις συνθήκες στέγασής τους. Η Απογραφή 2011 εστίασε στην καταγραφή του Μόνιμου Πληθυσμού της Χώρας, σε αντίθεση με τις προηγούμενες Απογραφές που είχαν σκοπό την καταγραφή του *de facto* Πληθυσμού (δηλαδή των ατόμων που βρέθηκαν παρόντα στον τόπο Απογραφής). Γενικότερα, η μεθοδολογία της Απογραφής 2011 διαφέρει σημαντικά, σε αρκετά σημεία, από αυτή προηγούμενων Απογραφών, όπως στη διάρκεια της, στην απογραφή των ατόμων στον τόπο μόνιμης κατοικίας τους κλπ.

Η Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών διενεργήθηκε σε πλήρη συμφωνία με τον Κανονισμό 763/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, καθώς και τις αρχές μεθοδολογίας και οργάνωσης που περιέχονται στις Συστάσεις της Διάσκεψης των Ευρωπαίων Στατιστικών για τις Απογραφές Πληθυσμού – Κατοικιών σειράς 2010, οι οποίες είναι προϊόν συνεργασίας της UNECE (Ηνωμένα Έθνη – Οικονομική Επιτροπή για την Ευρώπη) και της Eurostat. Επίσης, η Έρευνα Κάλυψης της Απογραφής 2011, με την επιστημονικά θεμελιωμένη μεθοδολογία και το εκτεταμένο πεδίο της, καθιστά την εκτίμηση των αποτελεσμάτων της Απογραφής ιδιαίτερα αξιόπιστη. Τέλος, η Απογραφή 2011 είναι η πρώτη που διενεργήθηκε με πλήρη διασφάλιση των όρων προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

● Δημοσίευση, από τον Ιανουάριο 2011, του νέου αναθεωρημένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, με νέο έτος βάσης το 2009.

Η Ελληνική Στατιστική Αρχή, προσηλωμένη στην Αποστολή της, θα συνεχίσει, μέσα από τις προσπάθειες και το έργο του προσωπικού της, να διασφαλίζει και διαρκώς να βελτιώνει την ποιότητα των στατιστικών της Χώρας, ακολουθώντας τα υψηλότερα Ευρωπαϊκά και διεθνή στατιστικά πρότυπα σε όλους τους τομείς, ενώ, ταυτόχρονα, τηρεί απαρέγκλιτα τους προβλεπόμενους κανόνες και εκπληρεί τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει.

